

Representantforslag 33 S

(2014–2015)

fra stortingsrepresentantene Rasmus Hansson, Eva Kristin Hansen og Åsmund Aukrust

Dokument 8:33 S (2014–2015)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Rasmus Hansson, Eva Kristin Hansen og Åsmund Aukrust om å videreutvikle indikatorene for bærekraftig utvikling

Til Stortinget

Bakgrunn

Uten nærmere begrunnelse har regjeringen Solberg tatt ut indikatorene for bærekraftig utvikling i Meld. St. 1 (2014–2015) Nasjonalbudsjett for 2015. Hele kapittelet som omhandler bærekraftig utvikling er fjernet.

Arbeidet med indikatorene for bærekraftig utvikling er det mest kunnskapsbaserte forsøket på å analysere hvordan vedtatt politikk faktisk påvirker utviklingen i ønsket retning både når det gjelder miljø, økonomi og sosiale forhold. Uten indikatorer som fanger opp de strukturelle endringene i samfunnet, og hvordan disse påvirker livsmiljøet, står man dårligere stilt når Norge skal omstilles til et mer bærekraftig samfunn.

Indikatorene for bærekraftig utvikling

Brundtlandkommisjonen definerte i 1987 bærekraftig utvikling som «en utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få tilfredsstillt sine behov.»

De første indikatorene for bærekraftig utvikling kom på plass i 2005 under regjeringen Bondevik II. Utgangspunktet var et behov for «klare mål og for etterprøvbarehet» slik at arbeidet med bærekraftig utvikling ble

«integrert i den ordinære politiske virksomheten og i budsjettprosessen hvor mange av de viktigste prioriteringene skjer.» Jf. St. meld. 1 (2003–2004). Indikatorene var i hovedsak basert på anbefalingene fra NOU 2005:5 Enkle signaler i en kompleks verden.

Under regjeringen Stoltenberg II ble indikatorene videreført med enkelte justeringer, og arbeidet med bærekraftig utvikling ble styrket gjennom en ny nasjonal strategi presentert i nasjonalbudsjettet for 2008. Her ble praksisen med årlig rapportering understreket, jf. St. meld. 1 (2007–2008):

«For å sørge for god koordinering mot hovedlinjene i Regjeringens politikk, vil Regjeringens arbeid for å følge opp strategien omtales i det årlige nasjonalbudsjettet og i langsiktige plandokumenter. Slik sikrer man også at arbeidet med bærekraftig utvikling blir behandlet av Stortinget hvert år, noe som vil bidra til å holde temaet på den politiske dagsorden».

Det er stor internasjonal oppmerksomhet på bredere måling av samfunnsutviklingen, med oppmerksomhet på bærekraftig utvikling og livskvalitet. Eksempler på dette er Stiglitz-kommisjonen, som ble utnevnt av den tidligere franske presidenten Nicholas Sarkozy, og som har fått stor innflytelse, samt OECD sin «Better Life Index», som måler og rangerer landene ut fra en rekke ulike indikatorer. Flere forskningsmiljøer i Norge, inkludert Statistisk sentralbyrå, har vært tett knyttet til arbeidet med å utvikle slike målemetoder.

Omfattende krav stilles til næringslivet

Parallelt med utvikling av indikatorene har også myndighetene stilt stadig strengere krav til norske bedrifters arbeid med samfunnsansvar og bærekraft. I 2013 ble regnskapsloven § 3-3 utvidet med et nytt ledd c om at store foretak skal redegjøre for

«hva foretaket gjør for å integrere hensynet til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold, det ytre miljø og bekjempelse av korrupsjon i sine forretningsstrategier, i sin daglige drift og i forholdet til sine interessenter.»

Finanskomiteens flertall understreket i forbindelse med behandlingen av lovendringen, jf. Innst. 217 L (2012–2013), at

«et krav til rapportering om samfunnsansvar vil bidra til å øke bedriftenes bevissthet og oppfølging på dette området, samt være et insentiv til at bedriftene integrerer samfunnsansvar i sin daglige drift.»

Videre fremhevet komiteen at «rapportering av samfunnsansvar også vil bidra til økt åpenhet og økt offentlig søkelys på virksomhetene», og at ansvaret måtte forankres hos bedriftenes styre for å unngå at informasjonen ble integrert i driften av selskapene:

«Flertallet mener det er viktig at ansvaret for rapportering av samfunnsansvar legges til styret i bedriftene, slik at det er den endelige beslutningsmyndighet som står ansvarlig for opplysningene som gis. Ansvarliggjøring av styret er også viktig for å motvirke en mulig praksis der redegjørelsen for samfunnsansvar blir et dokument utarbeidet av selskapets informasjonsavdeling, med liten forankring i selskapets reelle virksomhet.»

Regjeringen Solberg har foreslått å stille enda strengere krav enn dette til statlig eide selskaper. I Meld. St. 27 (2013–2014) Et mangfoldig og verdiskapende eierskap fremgår det klart og tydelig at regjeringen forventer at statlig eide selskaper

«rapporterer om sitt arbeid med samfunnsansvar, med vekt på vesentlige utfordringer, mål og indikatorer for måloppnåelse. Selskaper av en viss størrelse forventes å benytte den internasjonalt anerkjente rapporteringsstandarden Global Reporting Initiative.»

Global Reporting Initiative tilrår rapportering innen tre hovedområder: økonomi, miljø og sosiale forhold, med en rekke underområder som energi, vann, utslipp, avfall, arbeidsforhold, menneskerettigheter, korrupsjon og produktsikkerhet.

Forslagsstillerne stiller seg bak kravene som stilles til norske bedrifter om samfunnsansvar- og bærekraftsrapportering, og mener dette er svært viktig i arbeidet med en bærekraftig utvikling. Samtidig stil-

ler forslagsstillerne seg undrende til hvorfor regjeringen Solberg samtidig som den krever omfattende rapportering fra private og statlige selskaper, selv har valgt å droppe egen rapportering om bærekraft.

Hensyn til miljø og klima må gjennomsyre all annen politikk

Å fjerne indikatorene uten nærmere begrunnelse, slik regjeringen har gjort i nasjonalbudsjettet for 2015, setter det norske arbeidet med bærekraftig utvikling flere år tilbake. Det er avgjørende å ha en kunnskapsbasert tilnærming hvor man kan måle om de tiltakene man setter inn, bringer en nærmere målene. Uten indikatorer som fanger opp de strukturelle endringene i samfunnet, og hvordan disse påvirker livsmiljøet, blir man vesentlig dårligere stilt når Norge skal omstilles til et mer bærekraftig samfunn. Forslagsstillerne mener derfor det haster med å få indikatorene tilbake i nasjonalbudsjettet.

Dersom klima- og miljøutfordringene skal løses, må de gjennomsyre alle andre politikkområder. Dette er en krevende oppgave. Indikatorene for bærekraftig utvikling, slik de ble presentert i nasjonalbudsjettet for 2014, er utviklet over mange år, men er likevel ikke noen endelig versjon. Arbeidet med å forbedre indikatorene og etablere prosedyrer som gjør dem relevante for politikken må derfor fortsette, slik at de kan bli et best mulig redskap for å omstille Norge til et bærekraftig samfunn.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen i fremtidige nasjonalbudsjett rapportere status for de 17 indikatorene for bærekraftig utvikling som ble presentert i nasjonalbudsjettet for 2014.
2. Stortinget ber regjeringen sørge for å videreutvikle indikatorene for bærekraftig utvikling, og etablere prosedyrer som sikrer at indikatorene blir mest mulig relevante for den ordinære politiske virksomheten og budsjettprosessen hvor mange av de viktigste prioriteringene skjer.

20. november 2014